



РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ ВИСШ АДВОКАТСКИ СЪВЕТ

ул. „Цар Калоян” № 1-а, 1000 София, тел. 986-28-61, 987-55-13,
факс 987-65-14, e-mail: arch@vas.bg

Изх.
Дата: 22.01.....2018 г.

ДО
ОБЩОТО СЪБРАНИЕ НА
ГРАЖДАНСКА И ТЪРГОВСКА КОЛЕГИЯ
НА ВЪРХОВЕН КАСАЦИОНЕН СЪД

ДО
ОБЩОТО СЪБРАНИЕ НА ПЪРВА И
ВТОРА КОЛЕГИЯ НА ВЪРХОВНИЯ
АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД

СТ А Н О В И Щ Е

НА ВИСШИЯ АДВОКАТСКИ СЪВЕТ

по съвместно тълкувателно дело № 1/2017г.

УВАЖАЕМИ ДАМИ И ГОСПОДА ВЪРХОВНИ СЪДИИ,

Със съвместно Разпореждане на Председателите на ВКС и ВАС от 27.02.2017 г. е образувано тълкувателно дело № 1/2017 г. по описа на ВАС за приемане на съвместно тълкувателно постановление от Общото събрание на съдиите от Гражданската и Търговската колегии на ВКС и Общото събрание на съдиите от Първа и Втора колегии на ВАС по следния въпрос:

„Изпратената покана за доброволно изпълнение до длъжника прекъсва ли давността по смисъла на чл. 116, б. „в” от ЗЗД независимо от изпълнителното производство, в хода на което е отправена поканата?”

На основание чл. 129, ал. 4 от Закона за съдебната власт (ЗСВ) излагам на вниманието Ви становище по поставения за тълкуване въпрос, предмет на образуваното тълкувателно дело № 1/2017 г. по описа на ВАС за приемане на съвместно тълкувателно постановление от Общото събрание на съдиите от Гражданската и Търговската колегии на ВКС и Общото събрание на съдиите от Първа и Втора колегии на ВАС.

1. По поставения въпрос:

Изпратената покана за доброволно изпълнение до длъжника прекъсва ли давността по смисъла на чл. 116, б. „в” от ЗЗД независимо от изпълнителното производство, в хода на което е отправена поканата?

2. Противоречива практика, мотивирала предложението за тълкувателно решение:

По въпроса е налице противоречива съдебна практика на ВКС, от една страна, и съдебна практика на състави на ВАС, от друга страна.

2.1. Съдебна практика на Върховния касационен съд по въпроса.

В Тълкувателно решение № 2/26.06.2015 г. по ТД № 2/2013 г. на ОСГТК на ВКС при отговора на въпроса откога започва да тече нова погасителна давност за вземането, когато вискателят не е поискал извършването на изпълнителни действия в продължение на две години и изпълнителното производство е прекратено по чл. 433, ал. 1, т. 8 ГПК (чл. 330, ал. 1, б. "д" ГПК отм.), Върховният касационен съд е направил разграничение на тези действия, извършвани в хода на изпълнителното производство, които прекъсват давността по смисъла на чл. 116, б. „в” ЗЗД, от действията, които не прекъсват давността.

Според ОСГТК на ВКС *„Прекъсва давността предприемането на кое да е изпълнително действие в рамките на определен изпълнителен способ (независимо от това дали прилагането му е поискано от вискателя и или е предприето по инициатива на частния съдебен изпълнител по възлагане от вискателя съгласно чл. 18, ал. 1 ЗЧСИ): насочването на изпълнението чрез налагане на заповест или възбрана, присъединяването на кредитора, възлагането на вземане за събиране или вместо плащане, извършването на опис и оценка на вещи, назначаването на пазаж, насрочването и извършването на продан и т. н. до постъпването на парични суми от проданта или на плащания от трети задължени лица. Не са изпълнителни действия и не прекъсват давността образуването на изпълнително дело, изпращането и връчването на покана за доброволно изпълнение”* (т. 10 от Тълкувателно решение № 2/26.06.2015 г. по ТД № 2/2013 г. на ОСГТК на ВКС).

Задължителното тълкуване на ВКС, че поканата за доброволно изпълнение не прекъсва давността, отразява преобладаващата съдебна

практика на гражданските съдилища и на ВКС до приемането на тълкувателното решение.

С т. 10 от ТР № 2/26.06.2015 г. по ТД № 2/2013 г. на ОСГТК на ВКС беше обявено за изгубило сила Постановление на пленума на ВС № 3/1980 г., което приемаше, че докато е висящо изпълнителното дело давност не тече: „

След приемането на тълкувателното решение с оглед задължителния му характер (чл. 130, ал. 2 от ЗСВЛ) по този въпрос не би следвало да съществува противоречива практика между съдилищата.

2.2. Съдебна практика на Върховния административен съд по въпроса.

Върховният административен съд, обратно на възприетото разбиране в практиката на ВКС, приема, че отправената покана за доброволно изпълнение прекъсва давността по смисъла на чл. 116, б. „в” ЗЗД. Това разбиране е поддържано както преди приемането на Тълкувателно решение № 2/26.06.2015 г. по ТД № 2/2013 г. на ОСГТК на ВКС, така и след постановяването му.

Независимо, че според ВКС изпращането на покана не представлява действие на принудително изпълнение, в *Решение № 7614 от 23.06.2015 г. на ВАС по адм. д. № 4612/2015 г., II о.*, е посочено, че според постоянната практика на ВАС поканата за доброволно изпълнение прекъсва давността. В този смисъл са и *Решение № 7224/28.05.2014 г. на ВАС по адм.д. № 342/2014 г. на II отд.* и *Решение № 12835/28.11.2016 г. на ВАС по адм.д. № 3614/2016 г. на II отд.*

3. Становище по поставения въпрос:

3.1. Аргументи за отговор на постановения въпрос.

Настоящото дело за постановяване на общо тълкувателно решение между съдиите от ВКС и съдиите от ВАС, е иницирано по искане на Висшия адвокатски съвет по повод установена противоречива практика на ВКС и ВАС по въпроса дали поканата за доброволно изпълнение прекъсва давността за вземането или не.

Поставеният за тълкуване въпрос, обаче, има много по-широко измерение, защото предполага да се изясни дали разпоредбата на чл. 116, б. „в” ГПК под израза „*давността се прекъсва с предприемане на действия по принудително изпълнение*” има предвид действията на съдебния изпълнител или има предвид самото искане на вискателя за извършването на действията по принудително изпълнение, адресирано до компетентния да ги извърши държавен орган.

3.1.1. Разбирането в доктрината относно института на погасителната давност.

Погасителната давност като правен институт, макар с известни нюанси, се възприема като институт на материалното право¹, независимо, че както правото на кредитора да получи принудително удовлетворяване на вземането си, така и правото на длъжника да се позове на изтекла давност, се осъществява винаги в съдебно производство.

Разгледана като юридически факт, погасителната давност е период от време, в който носителят на едно субективно право (вземане), въпреки липсата на доброволно изпълнение, не предприема действия за принудителното му удовлетворяване.

Разгледана като субективно право погасителната давност разкрива белезите на преобразуващите права. Длъжникът чрез едностранно волеизявление, отправено до съответния държавен орган за правна защита, може да предизвика правна промяна – позовавайки се на изтеклата давност, длъжникът може да осуети искането на кредитора вземането му да бъде съдебно установено и принудително удовлетворено.

Давностният срок на погасителната давност започва да тече от деня, в който вземането стане изискуемо (чл. 114, ал. 1 ЗЗД), респ. от деня на възникване на вземането, ако вземането става изискуемо след покана (чл. 114, ал. 2 ЗЗД), защото от този момент кредиторът има право да получи вземането си и при липса на доброволно изпълнение, може да предприеме действия за принудително установяване и събиране на вземането си.

Понеже давността предпоставя бездействие на кредитора в определен период от време, законодателят е въвел специални и императивни по характера си правила относно спирането и прекъсването на давността, с които е въвел основанията, които препятстват давността.

3.1.2. Случаите, в които се спира давностния срок и давност не тече, са уредени по общ начин в чл. 115 ЗЗД за всички видове давностни срокове, независимо от вида или предмета на правоотношението и субективното право, за което законодателят е предвидил, че не може да бъде упражнено.

Общият принцип в уредбата на давността е, че тя може тече само ако носителят на субективното материално право може да го упражни по принудителен ред – било като предяви иск, било като предприеме действия за принудително удовлетворяване на вземането си. Поради това и основанията за спиране на давността са винаги обстоятелства, които препятстват или изключват възможността на титуляра на вземането да поиска неговото съдебно установяване или да го потърси принудително и при тяхното наличие давност не може да тече.

Уредбата на спирането на давността в действащия ЗЗД е продължение на традиционното разбиране за спирането на давността, възприето в Закона за давността от 1897 г. (отм.). От своя страна Закона за давността (отв.) е

¹ Таджер, В., Гражданско право на НРБ, обща част, Дял II, С., 2001 г., стр. 680 и сл., Павлова, М., Гражданско право, обща част, С., 2002 г., стр. 641 и сл., Велинов, Л., Погасителна давност по българското частно право, С., 2007 г., стр. 24-25.

реципирали разрешенията, залегнали в италианския и испанския граждански кодекси, които имат за свой общ и главен източник Френския граждански кодекс.²

И в Закона за давността, и в разпоредбата на чл. 115 ЗЗД са изброени отделни хипотези, в които се спира давностния срок по модела на ФГК. Френската доктрина, както и разрешенията, дадени от френския Върховния касационен съд, обаче, разширяват уредените законодателно във ФГК хипотези на спиране на давността и извеждат общ правен принцип – *че давността спира във всички неуредени в закона случаи, когато е налице пречка кредиторът да упражни правото си*. С изведения по тълкувателен път общ правен принцип се постига житейски и правно справедлив резултат, който отговаря на целта на института на погасителната давност – да доведе до погасяване на правото на кредитора да търси по принудителен ред вземането си само ако той неумажително е бездействал през определения в закона период от време. За да може неговото „бездействие“ да бъде санкционирано с изгубване на възможността за принудително търсене на вземането, е необходимо кредиторът да е разполагал с възможност „да действа“ през определения в закона период от време.

Съдебната практика у нас и при действието на Закона за давността, и при действието на ЗЗД, по подобие на френската доктрина, е стигнала до подобни разрешения, като по тълкувателен път е разширила хипотезите на спиране на давността, уредени в закона³. С **Постановление № 3/1980 г. на Пленума на Върховен съд**, е възприето разбирането *че погасителната давност не тече, докато трае изпълнителния процес относно принудителното осъществяване на вземането*, с мотива, че в изпълнителния процес *„носителят на вземането е направил пред държавен орган надлежно волеизявление за принудително осъществяване на своето вземане, което изявление е с не по-малко значение от предявяването на иск или на възражение в исковия процес“*.

Идеята, че давност не тече по време на всящ изпълнителен процес почива на същото основание, на което се основава и правилото, че давността спира докато е всящ исковия процес – както ищецът не може докато е всящ исковия процес да предяви втори иск относно същото вземане (чл. 126, ал. 1 ГПК), така и вискателят, образувал едно изпълнително дело въз основа на изпълнителен лист, не може едновременно да образува второ изпълнително дело за събиране на същото вземане по същия изпълнителен лист (арг. от чл. 408, ал. 1 ГПК и чл. 426, ал. 1 ГПК – изпълнителният лист се издава в един екземпляр, който се прилага в оригинал към молбата за образуване на

² В този смисъл са мотивите към Закона за давността от 1897 г., в: „Сборник от Решения на Върховния касационен съд по Закона за давността“, С., 1919 г., съставител П.П.Бояджиев; и Вълчанов, Х., Коментар върху Закона за давността, Бургас, 1938 г.

³ Така при действието на Закона за давността в практиката си ВКС е приемал, че *„прекъсването на давността трае докато трае изпълнителното производство“*, с което като краен резултат се е стигало до това, че давност по време на всящия изпълнителен процес не тече (в този смисъл Вълчанов, Х., цит. съч, стр. 104).

изпълнително дело). Казано иначе – спирането на давността изхожда от общата идея, че съдебна защита на едно и също право не може да се търси в рамките на две паралелни производства. Затова докато е висящ както исковия, така и изпълнителния процес, *независимо от неговия вид*, давност не може да тече.

Именно поради това докато трае производството по несъстоятелност давността се спира (чл. 685а, ал. 1, изр. 2 ТЗ) – защото с откриване на производство по несъстоятелност става невъзможно удовлетворяването на който и да било кредитор в друго производство, извън производството по несъстоятелност.

Разбирането, че давност не тече докато трае изпълнителния процес за вземането, последователно се поддържа последователно в българската доктрина, формирана както преди приемането на Постановление на Пленума № 3/1980 г., така и след приемането му.⁴

3.1.3. Сериозно отстъпление от това традиционно както у нас, така и в сравнителноправен план правно разбиране, беше направено с Тълкувателно решение № 2/26.06.2015 г. по тълкувателно дело № 2/2013 г. на ОСГК и ТК на ВКС. С т. 10 от Тълкувателно решение № 2/26.06.2015 г., ОСГК и ТК на ВКС обяви за изгубило сила Постановление на Пленума на ВС № 3/1980 г., като на практика прие, че по време на висящ изпълнителен процес давността не се спира.

Като изостави становището, че давност не тече по време на висящ изпълнителен процес, в Тълкувателно решение № 2/26.06.2015 г. ВКС прие, че извършването на всяко изпълнително действие прекъсва давността и от извършването му започва да тече нова давност за вземането. ВКС, обаче, възприе изключително рестриктивно разбиране за това какво представляват „действията за принудително изпълнение“ по смисъла на чл. 116, б. „в“ ЗЗД – според ВКС не действията на вискателя, а действията на съдебния изпълнител прекъсват давността, като наред с това прие, че нито образуването на изпълнително дело, нито изпращането на поканата за доброволно изпълнение са изпълнителни действия и не прекъсват давността.

В депозираното по тълкувателно дело № 3/2013 г. на ОСГК и ТК на ВКС Становище, Висшият адвокатски съвет е изразил становище, съобразено с разбирането в ПП на ВС 3/1980 г. и с идеята, че давност по време на висящ изпълнителен процес не тече и понеже не тече, няма необходимост от извършване на изпълнителни действия, които да я прекъсват⁵, което становище Висшият адвокатски съвет поддържа и понастоящем.

⁴ В този смисъл Сталев, Ж., Българско гражданско процесуално право, С., осмо издание, 2004 г., стр. 748, Василев, Л., Гражданско право на НРБ, С., 1956 г., стр. 568, Таджер, В., Гражданско право на НРБ, обща част, дял II, стр. 374.

⁵ Становището на Висшия адвокатски съвет по тълкувателно дело № 2/2013 г. на ОСГК и ТК на ВКС, е достъпно на сайта на Висшия адвокатски съвет на адрес: <http://www.vas.bg/bg/c/vrkhoven-kasatsionen-sd/2013?page=2> и в частта по поставения за обсъждане въпрос по т. 10 е съобразено с традиционното у нас процесуално разбиране, че давност за вземането не тече докато е висящо изпълнителното производство.

3.1.4. За разлика от спирането на давността, което предпоставя невъзможност на кредитора да упражни правото си, прекъсването на давността е последица или от активно поведение на кредитора, който предприема действие за установяване или събиране на вземането си (насочени към възникване и развитие на определено производство – исково или изпълнително) или е последица от активно поведение на длъжника, изразяващо се в признание на задължението, което се търси от него.

За да породи ефекта на прекъсване на давността, волеизявлението на кредитора, насочено към установяване или събиране на вземането му, трябва да е направено в рамките на съответното производство пред държавен орган, компетентен да установи или събере вземането.

При всички случаи, обаче, действието, което прекъсва давността, е не действието на компетентния държавен орган, движещ производството, а действието на носителя на материалното право (кредитора), който го е инициирал, защото законодателят свързва прекъсването на давността с активно поведение на носителя на материалното право, а не с активното поведение на органа, който извършва действия на принудително изпълнение.

Поради това и давността се прекъсва с предявяването на иска или на възражението (ако кредиторът е ответник по предявен срещу него иск), а не с действията на съда по разглеждане на предявения иск или направеното възражение (образуване на делото, доклад на делото, провеждане на открити съдебни заседания, постановяване на решение и пр.).

Да приемем обратното – че давността се прекъсва с действията на органа, пред който е висящо съответното съдебно производство (исково, изпълнително или друг вид производство), означава да приемем, че давността се прекъсва дори тогава, когато се извършат непоискани от кредитора (ищец или вискател), стига да са извършени от орган, осъществяващ съдебна защита. Този резултат би бил в очевиден разрез със същността и целта на института на погасителната давност и с пределно ясната воля на законодателя – понеже давността тече срещу кредитора, само кредиторът може да я прекъсне – било като предяви иск, било като поиска образуване на изпълнително дело, било като предприеме други действия за процесуална защита на правото си.

Разпоредбата на чл. 116, б. „в” ЗЗД предвижда, че давността се прекъсва „с предприемане на действия за принудително изпълнение”. Подобна разпоредба е липсвала в Закона за давността от 1897 г. (отм.), но в чл. 20 от ЗД изрично е било предвидено, че давността се прекъсва с „*призовката за доброволно изплащане*”, а както беше изяснено по-горе, според практиката на стария ВКС давност по време на изпълнителен процес е спирала да тече.

Изхождайки както от пределно ясната формулировка на чл. 116, б. „в” ЗЗД, така и от същността на прекъсването на давността, разбираана като активно поведение на кредитора, насочено към установяване и събиране на вземането му, не би следвало да има съмнение, че от значение за прекъсване на давността ще бъде изявлението на кредитора, с което се иска

принудително удовлетворяване на вземането му, а не самото извършване на изпълнителни действия от органа по принудително изпълнение.

Не може да бъде споделено разбирането на ВКС, отразено в мотивите към т. 10 на Тълкувателно решение 2/26.06.2015 г., че не прекъсват давността образуването на изпълнителното дело, изпращането и връчването на покана за доброволно изпълнение, проучването на имуществото на длъжника, набавяне на документи, назначаване на експертиза, извършване на разпределение и др. В тълкувателно решение 2/26.06.2015 г. ВКС е допуснал смесване на две различни правни понятия: на понятието „изпълнителни действия” и на „предприемане на действия за принудително изпълнение”

Така както подаването на исковата молба слага началото на исковия процес, така и подаването на молба за образуване на изпълнително производство слага началото на изпълнителното производство по ГПК.

Молбата за образуване на изпълнително дело, подобно на исковата молба, трябва да има предвиденото от закона съдържание (чл. 426, ал. 1 и 2 ГПК), включително да посочва начина на изпълнение. Когато молбата за образуване на изпълнително дело отговаря на изискванията на закона – към нея е приложен изпълнителен лист или друг изпълнителен титул и е посочен начин на изпълнение (включително след проверка на редовността на молбата по реда на чл. 129 ГПК във вр. с чл. 426, ал. 3 ГПК), тя представлява **надлежно предприето от кредитора действие, насочено към принудително удовлетворяване на вземането му.**

Изпълнителните действия се извършват от органа по принудително изпълнение – съдебен изпълнител, синдик, публичен изпълнител, административен орган, осъществяващ принудително изпълнение по АПК и пр. Действията по принудително изпълнение се предприемат от кредитора, който сезира органа по принудително изпълнение, за да ги извърши. Предприемането на действия за принудително изпълнение представляват самите искания (процесуални изявления) на кредитора, отправени до компетентния орган за извършването им – компетентният орган може да извърши или да не извърши изпълнителните действия. Прекъсването на давността, обаче, е свързано не с извършването на изпълнителните действия от органа по изпълнението, а с искането на кредитора за извършването им, защото санкцията на давността е не за органа, водещ производството, а за кредитора.

Затова давността се прекъсва с искането за образуване на изпълнително производство по ГПК, респ. с подаване на молба за предявяване на вземане в производството по несъстоятелност (чл. 685а ТЗ) като производство за универсално принудително изпълнение. Впрочем традиционно в процесуалната доктрина у нас се приема, че подаването на молба за образуване на изпълнително дело слага началото на изпълнителния процес и представлява „предприемане от кредитора на действия за принудително изпълнение” по смисъла на чл. 116, б. „в” ЗЗД и прекъсва давността: *„Молбата за изпълнение поражда състояние на висящ изпълнителен процес.*

Тя прекъсва погасителната давност относно изпълняемото право – чл. 116, б. „в” ЗЗД⁶. По този въпрос никога не е имало колебания нито в процесуалната ни доктрина, нито в съдебната практика, до 26.06.2015 г. и приемането на Тълкувателно решение № 2/2013 г. Върховният касационен съд, като е свързал в ТР 2/2015 г. прекъсването на давността с извършването на изпълнителните действия, а не с искането на кредитора за предприемане на действия по принудително изпълнение (първото от които е подаването на молба за образуване на съответното производство), е дал неправилно тълкуване на закона – в противоречие с ясната разпоредба на чл. 116, б. „в” ЗЗД и с традиционното разбиране, че давността е санкция за бездействие на кредитора, а прекъсването ѝ е последица от активно действие на кредитора за принудително удовлетворяване на вземането му.

3.1.5. Независимо, че е свързал прекъсването на давността с извършването на изпълнителни действия от съдебния изпълнител (а не с искането на кредитора за извършването им), в Тълкувателно решение № 2/2015 г. ВКС е приел, че и поканата за доброволно изпълнение не прекъсва давността, защото не била „изпълнително действие”.

За съжаление извън поставения за тълкуване по настоящото дело е въпросът кое е първото действие в изпълнителния процес, с което се прекъсва давността – дали молбата за образуване на изпълнителното дело, ако то започва по молба на взыскателя, дали поканата за доброволно изпълнение или друго действие, извършвано в хода на изпълнителното производство.

Разбирането на Висшия адвокатски съвет е, че Молбата за образуване на изпълнително дело, когато то започва по молба/искане на взыскателя, е първото действие, което прекъсва давността, независимо дали се касае за изпълнение по ГПК или по АПК.

Когато изпълнението по АПК започва служебно, по инициатива на органа, издал акта (чл. 276, ал. 1 АПК), който в този случай има и качеството на орган по принудителното изпълнение, поканата за доброволно изпълнение е първото действие, с което ще се прекъсне давността.

Независимо от начина, по който е започнало изпълнителното производство по АПК, **в него винаги се изпраща покана за доброволно изпълнение до задълженото лице, която има едно и също съдържание** (чл. 277, ал. 2 АПК), което се покрива със съдържанието на поканата за доброволно изпълнение, изпращана и по ГПК (чл. 428, ал. 2 ГПК).

Ето защо поканата за доброволно изпълнение следва да се приеме за първото действие, адресирано до длъжника, предприемано от съдебния изпълнител, респ. от органа по принудително изпълнение (в производството по АПК или ДОПК), което има идентични правни последици с изпращаната покана за доброволно изпълнение в производството по ГПК. С това действие длъжникът се уведомява на какво изпълнително основание и за кое вземане

⁶ Сталев, Ж., цит. съч., стр. 748.

се търси изпълнение и едновременно с това длъжникът се предупреждава, че ако не изпълни доброволно в указания му срок, ще се пристъпи към принудително изпълнение на задължението му чрез поисканите от кредитора действия. Съдържанието на поканата за доброволно изпълнение, предвидено в чл. 428, ал. 2 ГПК, е идентично със съдържанието на поканата за доброволно изпълнение, изпращана при изпълнението по АПК (чл. 277, ал. 2 АПК) – както поканата за доброволно изпълнение по ГПК, така и поканата за доброволно изпълнение по АПК имат съдържание, с което недвусмислено, точно и ясно надлежния държавен орган по изпълнението манифестира пред длъжника волята на кредитора-взискател за принудителни действия по отношение на длъжника.

Поради това и разбирането на ВКС, отразено в т. 10 от Тълкувателно решение № 2/26.06.2015 г., че нито молбата за образуване на изпълнително дело, нито изпращането на покана за доброволно изпълнение не прекъсва давността не може да бъде прието за правилно^{7,8}.

3.2. Отговор на поставения въпрос:

Като се изхожда от изложените по-горе съображения и от три принципни в българското право положения:

1) че прекъсването на давността се свързва с действия на кредитора, който принудително търси вземането си,

2) че с изпращането на покана за доброволно изпълнение длъжникът се уведомява за това кой кредитор кое свое вземане търси по принудителен ред (казано иначе искането на кредитора за принудително изпълнение се свежда до знанието на длъжника), и

3) че покана за доброволно изпълнение се изпраща както в производството по ГПК, така и в производството по АПК, независимо по чия инициатива то е започнало,

⁷ Погрешното принципно разбиране на ВКС в ТР 2/26.06.2015 г., че молбата за образуване на изпълнително дело и поканата за доброволно изпълнение, не прекъсват давността, е резултат и от смесването на два различни правни института – на погасителната давност и на „перемпцията“. „Перемпцията“ е институт на процесуалното право, в основата на който стои идеята, че съдът не действа служебно, а по искане на страните, и е санкция за бездействие, при която се погасява процесуалното правоотношение – производството се прекратява по право (перемира се) поради неизвършване на процесуални действия по него в предвиден от закона срок. Докато давността засяга самото материално право – лишава носителя му от възможността да го търси по съдебен ред, перемпцията засяга единствено процесуалното право да се търси защита на материалното право в конкретния перемиран процес. Перемпцията прекратява процесуалното правоотношение, но не засяга материалните правоотношения между лицата, които са били страни по перемираното дело. Затова ако делото бъде прекратено поради перемпция, нова погасителна давност следва да тече от прекратяване на делото, а не от последното извършено по него изпълнително действие, както погрешно е приел ВКС в Тълкувателно решение 2826.06.2015 г.

⁸ В съвременните европейски законодателства, от които е реципирана уредбата на ЗЗД у нас (Франция и Италия), прекъсването на давността се свързва с искането за издаване на изпълнителен лист, с което кредиторът афишира волята си събере вземането си принудително. У нас традиционно нито искането за издаване на изпълнителен лист, нито издаването на изпълнителен лист, са възприемани като основания за прекъсване на давността. В практиката на стария ВКС, обаче, последователно е поддържано разбирането, че давността се прекъсва с пристъпване към изпълнителни действия, което става със самото заявление до съдебния изпълнител по реда на чл. 639 от ЗГС – в този смисъл Вълчанов, Х., Коментар на закона за давността, Бургас, 1938 г., стр. 99.

на поставения за тълкуване въпрос следва да бъде отговорено по следния начин:

Изпращането на покана за доброволно изпълнение прекъсва давността за вземането, предмет на образуваното изпълнително производство, като давността се счита прекъсната от момента на изпращане на поканата за доброволно изпълнение, без значение в рамките на какво производство е изпратена и по какъв начин е била съобщена на длъжника.⁹

Така дадения отговор на поставения въпрос ще внесе сигурност в изпълнителния процес относно момента на прекъсване на давността – доколкото покана за доброволно изпълнение се изпраща до длъжника във всяко изпълнително производство.

ПРЕДСЕДАТЕЛ НА ВИСШИЯ
АДВОКАТСКИ СЪВЕТ:

РАЛИЦА НЕГЕНЦОВА



⁹ За съжаление поставения за тълкуване въпрос не позволява да се отговори в допълнение, че и молбата за образуване на изпълнително производство по ГПК прекъсва давността.